

AHOJ BARDEJOVÍZIE

Bardejovízie.sk

Dvojmesačník do domácností a firiem | Náklad: 10 000 ks | č. 4/2016 | 1. ročník | 3. 11. 2016 | www.ahojbardejov.sk

KOMUNITNÉ TRHY V SRDCI MESTA

Komunitná nadácia Bardejov (KNBJ) pre širokú verejnosť tohto roku po prvýkrát pripravila Komunitné trhy, ktoré sa konali od mája do októbra, vždy druhú sobotu v mesiaci priamo na Radničnom námestí. Radničné námestie tak jeden deň v mesiaci ožilo tým, čím kedysi žilo pravidelne.

„Týmto druhom trhov chce nadácia predovšetkým podporiť poctivých malovýrobcov a pestovateľov, ktorí dbajú na kvalitu svojich produktov, miestnych remeselníkov, šikovných a kreatívnych ľudí, prezentácie neziskových organizácií a ich aktivít, stretávanie sa ľudí vo verejnom priestore. Úsilím nadácie je, aby sa komunitné trhy stali nielen miestom predaja, ale aj priateľských stretnutí, oddychu a tvorivých nápadov,“ prezradil správca KNBJ Jozef Jarina.

Zaujímavé novinky chystá KNBJ aj v roku 2017. „Do budúceho roka pripravujeme oživenie jedného otvoreného verejného priestoru opäť prostredníctvom spolupráce s mestskou samosprávou a mestskými firmami. Pri realizácii tohto zámeru tiež vytvoríme príležitosť pre zapojenie sa firiem pôsobiach v Bardejove, ale aj obyvateľov, ktorým záleží na zlepšovaní a zatraktívňovaní života v našom meste,“ dodal J. Jarina. Viac o fungovaní KNBJ sa dočítate na štvrtnej strane.

Netopierov sa netreba báť

Netopiere sú tajuplné, málo poznané živočíchy. Ľudia im pripisujú rôzne, hlavne negatívne vlastnosti. Boja sa ich, mnohokrát im ubližujú. V Bardejove sídli mimovládna organizácia – Spoločnosť pre ochranu netopierov.

03

Záhrada bola zarastená krovím

Príbeh Občianskeho združenia Náš Bardejov sa začal písať v roku 2012. Traja priatelia začali oživovať svoj sen urobiť niečo, čo by potešilo ich a možno by prinieslo trochu dobra i pre ostatných Bardejovčanov.

05

MILÍ BARDEJOVČANIA,

V roku 2001, keď som odchádzal na dlhodobejší zahraničný pobyt, môj priateľ zakladal neziskové občianske združenie a plánoval to robiť na plný úväzok. V tom čase boli občianske združenia veľmi zriedkavé a ešte zriedkavejšie bolo, aby to mohol niekto robiť na plný úväzok. Priznám sa, v tej dobe som si o ňom myslel, že je naivný a príliš veľký optimista (diplomatically povedané). Nedával som tejto neziskovke životnosť viac ako tri roky. O 15 rokov neskôr je táto nezisková organizácia významným článkom života nášho mesta a mnohí z nás si Bardejov nevieme bez nej predstaviť. Jedná sa o Komunitnú nadáciu Bardejov. Aj touto formou vzdávam jej zakladateľovi Jozefovi Jarinovi úctu za prínos tejto nadácie nášmu mestu (viac sa o Komunitnej nadácii môžete dočítať na strane 4). Myslím si, že mu dlžím aj ospravedlnenie za môj skeptický postoj.

Práve úspešná činnosť tohto a ďalších občianskych združení dala príklad iným a spolupodielala sa na odštartovaní nárastu ďalších nových občianskych združení v meste, ktoré úspešne vykonávajú svoju činnosť a pozitívne sa podieľajú na živote v meste. Za zmienku určite stojí aj OZ Different, ktoré prevádzkuje Kultúrno-komunitné centrum Bašta, známe hlavne mladým či OZ Náš Bardejov, ktoré sprístupnilo Kláštorňú záhradu a organizuje už dobre známe Bardejovské potulky. Zaujímavých občianskych združení v Bardejove je však omnoho, omnoho viac.

Uhádli ste, v tomto čísle chceme predstaviť občianske združenia pôsobiace v našom meste, rozprávať o ich úlohe a o dobrovoľníkoch, ktorí majú vašeň pre to, čo robia.

Pokračovanie na strane 2

Milo Olejár

VIAC MUZIKY ZA MENEJ PEŇAZÍ

Pokračovanie z úvodnej strany

Bohužiaľ, toto vydanie nemá dost' strán, aby sme mohli odprezentovať všetky záujmové, občianske a neziskové združenia v meste. O niektorých pravdepodobne ani nevieme. Preto by som vás chcel požiadať, ak ste členom občianskeho združenia, o ktorom sme v tomto čísle nepísali, kontaktujte nás a dajte o sebe vedieť. Radi by sme publikovali aj váš príbeh a prezentovali v nasledujúcom čísle novín aj vašu činnosť.

Prečo sú občianske združenia vo fungujúcej spoločnosti dôležité? Spoločnosť stojí na troch pilieroch - verejná správa, podnikateľský sektor a takzvaný tretí sektor občianskych združení. Na to, aby spoločnosť bola v harmónii, musia všetky tri piliere byť dostatočne silné a musia navzájom komunikovať a pomáhať si. Môžeme byť len potešení, že práve tretí sektor (občania) dobieha a naberá na význame aj v Bardejove.

Pre občianske združenia a neziskové organizácie je typické, že ich založili a prevádzkujú dobrovoľníci bez nároku na odmenu, ktorí im venujú svoj voľný čas a často aj svoje vlastné peniaze. Robia to často z presvedčenia a pre radosť z toho, čo robia. Či sa jedná o kultúru, šport, duchovno, vzdelávanie alebo prírodu. Občianske združenia sú schopné vyprodukovať výsledky často za zlomok nákladov, ktoré by na rovnakú aktivitu

spotrebovala verejná inštitúcia alebo súkromná firma. Tu je najväčší potenciál a opodstatnenie neziskových organizácií v meste. Práve preto by mali verejné inštitúcie, ale aj podnikatelia, podporovať (áno, aj finančne) tretí sektor. Inými slovami, prostriedky vynaložené na činnosť občianskych združení sú použité veľmi efektívne a vyprodukujú viac. Ľudovo povedané, viac muziky za menej peňazí. V niektorých prípadoch to platí aj doslova.

Ako príklad môže slúžiť napríklad prevádzkovanie Kultúrno-komunitného centra Bašta. Ďalším príkladom je konferencia s názvom Vízie pre Bardejov, ktorá sa uskutočnila v auguste tohto roku práve našim združením Bardejovizie.sk. Prostriedky vynaložené na usporiadanie konferencie sa pohybovali výrazne nižšie ako náklad na podobnú konferenciu, ak by bola zorganizovaná samosprávou. (Viac o konferencii sa môžete dočítať na stranách 8 a 9).

Na to, aby tento potenciál občianskych združení bol v meste plne využitý, je potrebná komunikácia a diskusia medzi verejnou správou, podnikateľmi a aktívnymi občanmi. V Bardejove však cítime určité napätie hlavne medzi verejnou správou a časťou aktívnych občanov. Keď sa rozprávate s aktivistom (aktívnym občanom) o meste, jeho problémoch a samospráve, môžete si byť istý, že v diskusii zaznie slovo "bojovať". Na druhej strane, verejná správa tiež nie vždy ochotne komunikuje s aktívnymi

ľuďmi, ktorí niekedy prichádzajú s kritikou, niekedy s nevypočutými nápadmi. Slovo "aktivista" má u mnohých, ktorým bola zverená zodpovednosť, často príchuť takmer nadávky. Minimálne sa však vynára asociácia s nepohodlným človekom. Táto asociácia sa čiastočne vytvorila nie len samotnou kritikou v podaní aktivistov, ale hlavne spôsobom a podaním tejto kritiky. Aktivisti často neostávajú len vo vecnej rovine, ale prechádzajú aj do osobnej. V mysliach zodpovedných často oprávnené prebehne hlavou: je ľahšie kritizovať bez priamej zodpovednosti ako vykonávať každodenné rozhodnutia.

Je veľmi dôležité a žiaduce, aby sa táto bariéra prekonala, aby sa vytvorila komunikácia medzi aktívnymi ľuďmi v meste a verejnou správou a nadviazala sa zmysluplná spolupráca. Aby aktívni ľudia v treťom sektore nevideli ľudí vo verejnej správe ako nepriateľov a tiež opačne. Obidve strany totiž žijú v rovnakom meste, rovnako majú záujem na krajšom, lepšom a príjemnejšom meste. Spoločne dosiahnu viac. V opačnom prípade, ostane potenciál v meste ležať ladom.

Je veľa zaujímavých ľudí a občianskych združení, o ktorých sme v tomto čísle nepísali. Čakáme preto na vašu odozvu a na vaše podnety. Tešíme sa na uverejnenie vášho príbehu v nasledujúcom čísle.

 Miloslav Olejár

NIELEN REČAMI, ALE AJ SKUTKAMI

V Bardejove už niekoľko rokov existuje občianske združenie, ktorého názov sa skladá z troch hlavných oblastí, ktorým sa dobrovoľníci venujú - ekológia, ekonomika a umenie.

„OZ EKOnART vzniklo pred tromi rokmi na základe potrieb troch zakladajúcich členov zapojiť sa do diania v meste Bardejov nielen rečami, ale aj skutkami. Uskutočňovať potreby je v princípe jednoduché, no realizácia je častokrát veľmi zložitá. Snažíme sa pretvárať myšlienky a potreby ľudí či rôznych organizácií formou projektov a tým pomáhať riešiť skvalitňovanie života, zvyšovať úroveň environmentálnej a finančnej gramotnosti a podporovať rozvoj kreativity,“ hovorí štatutárka OZ Jana Klebanová.

Odmenu je úsmev a poďakovanie

Mnoho ľudí sa pýta, prečo sa niekto vo svojom voľnom čase dobrovoľníctvu venuje. „Väčšinou to končí pri komentári, či poznámke, čo z toho máme? Keď sa následne niekomu snažíte vysvetliť pojem dobrovoľnícka činnosť, málokto pochopí, že

odmenou sú úsmevy detí, poďakovanie či spokojnosť organizácie, ktorá môže lepšie využívať svoje priestory,“ prezrádza J. Klebanová a pokračuje:

„Práve toto je odmena za dobrovoľnícku činnosť. Áno, obyčajné poďakovanie má aj v dnešnom svete svoje miesto a často na to zabúdame. Spätná väzba a rozhovory s dobrovoľníkmi poskytujú priestor pre vytváranie ďalších nápadov a od nápadu k jeho realizácii už je len krôčik. Práve táto časť je úlohou a výzvou pre naše občianske združenie, ako by sa to dalo vyriešiť a zrealizovať k všestrannej spokojnosti. Výraznou mierou k realizácii takýchto malých projektov prispieva aj spolupráca medzi podobnými záujmovými skupinami (občianske združenia, spolky a skupiny občanov mesta), avšak dlhodobo pretrvávajúce rezervy sú v ich vzájomnej komunikácii a koordinácii.“

Realizácia mnohých projektov sa podarila s podporou Komunitnej nadácie Bardejov v rámci viacerých grantových programov. „Menovaným partnerským organizáciám patrí úprimné poďakovanie, že sa s nami

podieľajú na lepšom živote v Bardejove. Budovanie zdravého povedomia, že každý v meste je schopný prispieť k tomu, aby sa nám tu žilo lepšie, je dlhodobým krédom členov OZ EKOnART, ktorí sa tešia na spoluprácu, možno práve s Vami,“ dodala Klebanová.

Zrealizované projekty OZ EKOnART:

- Úprava telocvične na Miniknižnicu a úprava priestoru pre výtvarné krúžky v MŠ na Komenského 24
- Spolupráca s Okresnou knižnicou Dávida Gutgesela na naplnení Miniknižnice pre deti, poskytnutie priestorov na prednášky
- Kreatívne kurzy enkaustiky a spolupráca pri úprave átria v areáli ZŠ na Komenského 23
- Spolurealizácia Minirobotéta na Gymnáziu Leonarda Stöckela
- Ďalšie aktivity a projekty v spolupráci s Hornošarišským osvetovým strediskom, s Úniou žien Slovenska, so Spoločnosťou na ochranu netopierov, s Inštitútom mládeže – IUVENTA a iné

 red

NETOPIEROV SA NETREBA BÄŤ

Noc netopierov v Jasovskej jaskyni

Občianske združenie Spoločnosť pre ochranu netopierov (SON) je mimovládnu organizáciu sídliacou v Bardejove. Členov má po celom Slovensku. Medzi nimi sú profesionálni zoológovia, ochranári, ale aj študenti, jaskyniari, či nadšenci rôznych zameraní a veku.

„V Bardejove sa v drvivej väčšine prípadov stretávame s netopierom druhu Raniak hrdzavý (Nyctalus noctula). Ako už názov napovedá, tento druh netopiera je možné v niektorých prípadoch pozorovať aj za denného svetla. Zo svojho úkrytu sa ozýva typickými sociálnymi hlasmi, ktoré sú počuteľné aj pre ľudí, čo mu už neraz zachránilo život, keď si tieto zvuky všimli stavební robotníci pri svojej práci, prípadne okoloidúci obyvatelia. Necitlivým postupom počas obnovy bytových domov (zateplovania) môže dôjsť až k úhynu netopierov zimujúcich v medzipanelových štrbinách, atikových otvoroch a na iných miestach. Preto je vždy pri zateplovaní nutné spolupracovať s odborníkmi v tejto oblasti, ktorí vedia určiť, či sa v danom bytovom dome nachádzajú netopiere a tomu prispôsobiť ďalší postup tak, aby nedošlo k pozastaveniu prác ani k úhynu chránených živočíchov,“ prezrádza Milan Hrivňák zo SON.

Na svet privádzajú maximálne dve mláďatá za rok

„Všetky druhy netopierov žijúcich na Slovensku sú zákonom chránené a spoločenská hodnota sa pohybuje v stovkách eur za jedného usmrteného jedinca. Naším hlavným poslaním je praktická ochrana a výskum netopierov. V zimnom období realizujeme sčítavanie netopierov na zimoviskách (jaskyne, štólne). Realizujeme čistenia podkrovií kostolov od trusu netopierov-guäna, ktoré je vynikajúcim a medzi miestnymi obyvateľmi veľmi ceneným hnojivom. V lete dohliadame na materské kolónie netopierov hlavne v podkroviach kostolov, aby mohli nerušene priviesť na svet svoje potomstvo. Netopiere

privádzajú na svet maximálne jedno až dve mláďatá do roka, čo z nich robí pomerne zraniteľný druh a každá negatívna ľudská činnosť môže mať preto fatálne následky pre celú kolóniu. Úpravou a zabezpečením vstupov do jaskýň (či iných podzemných priestorov) sa staráme o to, aby sa do svojho podzemného úkrytu vedeli netopiere bezpečne dostať a aby sa zabránilo ich vyrušovaniu neohľaduplivým návštevníkom,“ hovorí Milan Hrivňák.

„Strach z detstva v niektorých ľuďoch pretrval až do dospelosti“ Milan Hrivňák

Ďalšou činnosťou SON je záchrana zoslabnutých netopierov, ktoré sa k dobrovoľníkom dostávajú často na hrane života a smrti, dehydrované, podvyživené a často premrznuté hlavne v jarnom období po náročnom období zimného spánku.

„Takto sme už zachránili tisíce zoslabnutých netopierov, ktoré by bez obetavej pomoci našich členov často nemali šancu prežiť. Ďalším problémom, s ktorým sa stretávame pri svojej činnosti je najmä veľké množstvo nepravdivých fám a “zaručených” informácií,

ktoré kolujú medzi ľuďmi a spôsobujú, že ľudia sa netopierov boja a preto často nie sú ochotní im pomôcť. Všetkých 28 druhov netopierov žijúcich na Slovensku sa živí hmyzom a ich orientácia v tme prostredníctvom ultrazvuku je veľmi spoľahlivá. Napriek tomu sme všetci čítali, alebo videli Drakulu a ako deti nás rodičia strašili slovami nechodte do podkrovia, lebo sa vám netopiere zapletú do vlasov. Tento strach z detstva v niektorých ľuďoch pretrval až do dospelosti a preto je veľmi dôležité vyracať tieto a podobné mýty o netopieroch a ukazovať ich verejnosti v pravom svetle,“ pokračuje Hrivňák.

Európska noc netopierov

Združenie organizuje aj rôzne podujatia pre širokú verejnosť, na ktorých sa snaží priblížiť tieto fascinujúce a mnohými poverami opradené lietajúce cicavce všetkým záujemcom.

Raniak hrdzavý

„Jednou z najznámejších popularizačných akcií, ktorej sme súčasťou, je už každoročná Európska noc netopierov (European Bat Night), ktorú zastrešuje sekretariát Medzinárodného dohovoru o ochrane populácií európskych druhov netopierov (EUROBATS). V rámci tohto podujatia sa uskutočňujú prednášky o netopieroch a tiež exkurzie v teréne, aby účastníci mohli spoznať netopiere aj naživo. Snažíme sa netopiere pravidelne dostávať aj do tlačových, elektronických médií a televízie, aby sme zlepšili ich obraz vo verejnosti,“ dodáva M. Hrivňák.

sú tajuplné, dnes málo poznané živočichy

patria medzi cicavce, no nie sú lietajúce hlodavce

ľudia im pripisovali rôzne, hlavne negatívne vlastnosti

kvôli ich vzhľadu boli považované za diablových spoločníkov

ľudia sa ich boja, mnohokrát im ubližujú

mláďatá sa rodia v jari a samičky ich kŕmia materským mliekom

dokážu viesť nočný život

sú viazané na lesný ekosystém, les im poskytuje loviská i úkryty

usídľujú sa aj v podkrovných priestoroch a panelových budovách

TRI OTÁZKY PRE JOZEFA JARINU

Jozef Jarina odpovedal na tri otázky

Komunitná nadácia Bardejov (KNBJ) je nezisková organizácia, ktorá finančne podporuje lokálne aktivity občanov a mimovládne organizácie prispievajúce k zvýšeniu kvality života v meste. Od svojho vzniku (v roku 2002) podporila 466 malých projektov aktívnych Bardejovčanov v sume takmer 190 tisíc eur v jej siedmich grantových programoch. Správcom KNBJ je Jozef Jarina, ktorý predstavil fungovanie nadácie podrobne.

Všetky komunitné nadácie vo svete rozvíjajú darcovstvo a filantropiu, predovšetkým na lokálnej úrovni. Z tohto dôvodu sa pracovníci v KNBJ usilujú prostredníctvom pracovníkov a členov jej správnej rady zainteresovať obyvateľov mesta do svojpomocného skvalitňovania života v meste, pestovať v nich lokálpatriotizmus a propagovať ich aktivity na verejnosti, či už sa jedná o predkladateľov projektov do nadácie, dobrovoľníkov, ktorí tieto projekty realizujú, alebo darcov komunitnej nadácie, vďaka ktorým môže nadácia udeliť grant zaujímavému a užitočnému projektu. Ten má mať dopad na čo najširší okruh obyvateľov mesta a okolia.

Niektorí darcovia si môžu zriadiť aj svoj vlastný fond. Čo to znamená?

Darcovia s darom spravidla nad tisíc eur si môžu v nadácii zriadiť fond, v ktorom si určia oblasť podpory a potom spolurozhodujú so správnou radou nadácie o podpore jednotlivých projektov z ich fondu. Fond v takom prípade spravuje komunitná nadácia podľa písomne dohodnutých pravidiel so zakladateľom fondu. Práve takáto forma podpory komunity, hlavne zo strany firiem, je znakom vysokej podnikateľskej kultúry a vo vyspelom svete tvorí spoločensky vysokú pridanú hodnotu pre firmu a zvyšuje jej rating medzi konkurenciou i potenciálnymi obchodnými partnermi.

Všetky projekty podporené komunitnou nadáciou musia byť realizované dobrovoľnícky, tzn. že grant sa smie použiť výlučne na nákup materiálov, nevyhnutné dopravné náklady, nájom priestorov, resp. techniky spojené s realizáciou projektu, prípadne aj na jeho propagáciu.

Okrem toho však mnohokrát realizujete aj svoje vlastné projekty. Na čo sú zamerané a o čo je ich cieľom?

Ide o posilňovanie miestnej demokracie a participáciu mladých ľudí na správe vecí

verejných. Usilujeme sa byť generátorom rozvoja komunity, staviteľom mostov medzi sektormi spoločnosti (verejný - podnikateľský - mimovládny) a spájateľom potenciálov komunity v prospech jej rozvoja. Aby mohla nadácia udržateľne plniť uvedenú misiu a úlohy, venuje sa rozvoju miestneho darcovstva a dobrovoľníctva.

Pre tento účel už 6 rokov spravujeme program Mladí filantropi, v ktorom sa venujeme výchove a neformálnemu vzdelávaniu mladých dobrovoľníkov. Títo získané vedomosti a zručnosti uplatňujú a posilňujú pri spravovaní svojho vlastného grantového programu Mladí filantropi pod tutorstvom pracovníkov komunitnej nadácie.

KNBJ je známa tým, že v priebehu roka organizuje tri hlavné benefičné aktivity. Viete nám ich predstaviť?

V apríli je to Benefičný beh za A(tra)ktívny Bardejov, v máji organizujeme Benefičný večer – spojený s dražbou výtvarných diel miestnych umelcov a žiakov ZUŠ, v júli Benefičný športový deň zameraný na tenis, bedminton, petang, volejbal, lukostreľbu a kriket. Každé z týchto benefičných podujatí má svojho generálneho partnera.

Náučný chodník - Podporený projekt v areáli ZŠ B. Krpelca

SPRÁVY, ŠPORT, FIRMY, UDALOSTI, INZERCIA

www.ahojbardejov.sk

KLÁŠTORNÝ PARK DOSTAL DRUHÚ TVÁR

Príbeh Občianskeho združenia Náš Bardejov sa začal písať v roku 2012. Traja priatelia začali oživovať svoj sen urobiť niečo, čo by potešilo ich a možno by prinieslo trocha dobra i pre ostatných Bardejovčanov a návštevníkov nášho mestečka. Na začiatku sme stáli v kláštornej záhrade, ktorá bola zarastená krovím a drevinami do takej výšky, že prvý traktor, ktorý začínal čistiace práce sa v tej húštine doslova stratil.

Deň po dni, mesiac po mesiaci sa areál kláštora postupne menil a odkrýval mestu svoju krajšiu tvár. V priebehu tých štyroch rokov sme urobili množstvo dobrovoľníckej práce, pomohlo nám množstvo darcov z nášho regiónu a získali sme niekoľko grantov. Dnes môžu návštevníci areálu stráviť pokojné chvíle v novovybudovanom Kláštornom parku obklopení zeleňou, kostolíkmi, baštami a hradbami, posediť si na lavičke pri dobrej knihe, alebo len tak relaxovať a nasávať atmosféru, podľa nás, jedného z najkrajších kútov na Slovensku.

Vybudovať malú kaviareň - čajovňu

Stále sme však iba na začiatku nášho poslania. V obnove areálu Kláštorného parku chceme pokračovať. V spolupráci s Krajským pamiatkovým úradom pripravujeme štúdiu pre využitie územia v časti medzi budovou kláštora a kláštornou baštou. Chceme dobudovať v areáli malú kaviareň - čajovňu tak, aby návštevníci parku mohli využiť malé občerstvenie a samozrejme i sociálne zariadenie, ktoré dnes v Kláštornom parku veľmi chýba.

Popri obnove okolia je samozrejme veľmi dôležité myslieť i na obnovu budovy kláštora, kláštornej bašty a mestského opevnenia, ktoré lemuje hradobnú

Pohľad na Kláštorň park zhora

priekopu (dnešný park) z oboch strán. Toto sú investične veľmi náročné ciele a naše

„Po obnove by vznikol absolútne unikátny priestor prepojený cez bývalú vodnú priekopu“

Peter Štalmach

združenie samotné nemá pri veľkých grantových schémach mnoho šancí na

úspech. Do tejto reality takpovediac vstúpil primátor mesta Bardejov a ponúkol nám možnosť spolupráce, jednak pri obnove opevnenia a do budúcnosti taktiež pri grantoch na obnovu budovy Františkánskeho kláštora. Toto gesto spolupráce sme - spoločne s vlastníkom všetkých nehnuteľností - Rehoľou menších bratov Františkánov, veľmi uvítali a vidíme v tom jedinečnú šancu obnoviť kláštor, baštu a mestské hradby. Po obnove by vznikol absolútne unikátny priestor prepojený cez bývalú vodnú priekopu s tridsiatkovým hradom na Rhodyho ulici, kde dnes prebieha rozsiahla rekonštrukcia. Bardejovčania a turisti by získali úplne nové dimenzie pohľadov a prechádzok po našom meste, ktoré by sa dalo celé obísť po vodnej priekope a vychutnávať si tak jeho čaro z inej perspektívy.

Toto bude určite lákadlom taktiež pre všetkých našich priaznivcov, s ktorými sa pravidelne stretávame každú tretiu nedeľu v mesiaci na Bardejovských potulkách. Toto jedinečné poznávanie vlastného mesta prostredníctvom sprievodcu prináša už 7. rok radosť nám i ostatným Bardejovčanom a návštevníkom nášho mesta. Hlavou potuliek a ich hlavným sprievodcom je Peter Harčar, uznávaný archeológ a veľký lokálpatriot. O tom, že Bardejovské potulky majú svoj cveng, svedčia nielen naši stáli návštevníci, z ktorých mnohí predčia znalosťami o svojom meste aj uznávaných odborníkov, ale i početné pravidelné návštevy na potulkách z okolitých miest nášho regiónu.

☞ Peter Štalmach, Náš Bardejov

V parku si na svoje prídu mladší i starší

MLADÍ FILANTROPI SA ZAPÁJAJÚ DO CHODU MESTA

Mládež je častokrát nedostatočne oceňovaná alebo sa nemá možnosť plne realizovať. Nie sú jej dostupné prostriedky, ktoré by jej aktivitu podporili, prípadne sa postarali o administratívu alebo financovanie. Mnoho mladých v sebe skrýva neobyčajné a kreatívne nápady s potenciálom, avšak nie sú oboznámení so zaujímavými príležitosťami, ako ich aj realizovať.

A toto im môžeme ponúknuť práve my. Ako Mladí filantropi máme možnosť samostatne spravovať svoj vlastný grantový program a tak podporiť predložené projekty aktívnej mládeže v Bardejove.

Skupinu tvoria aj stredoškôlčky

Neformálna skupina mladých dobrovoľníkov

Unikátny grantový program Mladí filantropi (14-30 rokov), zastrešovaný Komunitnou nadáciou Bardejov, je spravovaný a realizovaný mladými ľuďmi, ktorí majú záujem o aktívne riešenie potrieb a záujmov komunity, v ktorej žijú. Naším cieľom je zároveň podporiť realizáciu nápadov svojich rovesníkov a rozvíjať filantropiu a dobrovoľníctvo medzi mladými ľuďmi.

V súčasnosti tvorí skupinu Mladých filantropov desať študentov a študentiek zo stredných škôl, ktorí sa rozhodli aktívne zapojiť do chodu nášho mesta, skvalitniť spoločné okolie nielen z hľadiska environmentálneho, ale aj kultúrneho a spoločenského a podnietiť záujem o zveľaďovanie života v meste aj u našich vrstovníkov.

„Projekty a ich realizáciu monitorujeme a kontrolujeme aj ich vyúčtovanie“

Alexandra Jančuvová

Čo sa týka grantového programu, našou úlohou je vytvárať grantové kritériá, ako aj potrebné formuláre, na vypracovanie a hodnotenie projektov. Následne vyhlasujeme a prezentujeme grantové kolá, projekty konzultujeme so žiadateľmi a vybrané projekty odporúčame na schválenie správnej rade nadácie. Avšak schválením sa naša práca zďaleka nekončí. Projekty a ich realizáciu monitorujeme a kontrolujeme aj ich vyúčtovanie. Za päť rokov existencie Mladých filantropov v Bardejove sme podporili už 22 projektov, spolu v sume takmer štyri tisíc eur.

Stretnutia v Záhrade mladých filantropov

Stretnávame sa v Záhrade mladých filantropov, o ktorú sa spolu s pomocou Komunitnej nadácie staráme a ktorú postupne zveľaďujeme. Počas letných mesiacov je k dispozícii mnoho aktivít, ako napríklad stolný tenis, bedminton či petang.

K našim najnovším aktivitám patrí aj Deň Otvorenej Bránky, na ktorom sme prezentovali nielen naše aktivity, ale aj podporené projekty a sprístupnili náš priestor zvedavcom, ktorí sa o filantropiu a dobrovoľníctvo mládeže zaujímajú. Do nášho programu je každý rok zapojených niekoľko nových mladých ľudí, čím sa efektívne šíri myšlienka dobrovoľníctva a ich potreba pretvoriť svoj potenciál na niečo, čo bude užitočné celej komunite.

Alexandra Jančuvová

V Záhrade mladých filantropov organizujú rôzne akcie

V tomto roku podporili Mladí filantropi v rámci svojho rovnomenného grantového programu 4 projekty svojich rovesníkov v celkovej sume 575 eur. Medzi podporené projekty patrí:

1. Bardejovský kvíz zameraný na testovanie širokospektrálne vedomostí, ktorý si raz za mesiac pripravujú pre verejnosť členovia neformálnej skupiny zastúpení Róbertom Berežným.
2. Hokejbalová liga – o jej väčšiu popularitu medzi mladými sa snaží neformálna skupina v zastúpení Marty Sterankovej.
3. Deň detí s útlukáčmi – projekt, počas ktorého získavalo občianske združenie SOS Psíky nových mladých dobrovoľníkov a deti si našli nových štvornohých priateľov.
4. Workshopy v Bašte tvorila neformálna skupina v zastúpení Vladimíry Švecovej, počas ktorých sa mladí ľudia učili kreatívne recyklovať starý papier a vytvárať z neho vlastné diere a zápisníky.

Dominika Lenková

NAZBIERAŤ MNOŽSTVO SKÚSENOSTÍ

Pred tromi rokmi som k Mladým filantropom (MF) zabľúdila veľmi nečakane. Až keď som sa stala ich súčasťou, zistila som, čo to vlastne znamená byť členom. Mnohí o MF nevedia a medzi takýchto ľudí som patrila aj ja. Teraz je všetko úplne iné, som ich súčasťou. Mať vždy aktuálny prehľad o dianí v meste, zúčastňovať sa verejných akcií aj z perspektívy usporiadateľa, nazbierať neskutočné

množstvo praktických skúseností do života, ktoré v škole nikdy nezískaš a robiť niečo pre mesto, pre ľudí žijúcich v ňom – to všetko, a omnoho viac, zahŕňajú aktivity MF. Najviac ma baví to, že môžem aktívne prispieť do života nášho mesta z pohľadu mladých a pre mladých.

CECH ARCHITEKTOV BARDEJOVA

Veľká väčšina architektov, ktorých poznám, sú osobnosťami. Každý so zdravým sebedomím a názormi, o ktorých sú silne presvedčení. Nebolo preto prekvapivé, že po počítačom optimizme sa podoba Cechu Architektov v Bardejove nerodila ľahko a názory na prvé kroky Cechu sa rôznili. O opodstatnení Cechu architektov v meste však panuje zhoda a jeho podoba sa vyprofiluje v prvých rokoch jeho činnosti.

To, že sa architekti v meste vedia spojiť pre dobrú vec sa ukázalo už pri zorganizovaní výstavy Nepostavený Bardejov v roku 2012. Väčšina Bardejovských architektov sa zapojila, priložila ruku k dielu a ponúkla verejnosti pohľad na niektoré nerealizované vízie pre Bardejov.

Rovnako tomu bolo aj neskôr, keď kolega Adam Dzamba v roku 2015 zorganizoval Bardejovské zásahy. Opäť, Bardejovskí architekti, a nie len oni, sa v primeranom počte zapojili a ponúkli mestu drobné návrhy na zlepšenie Bardejova. Verím, že niektoré z nich nezapadnú v zabudnutí a stanú sa realitou. Tu je však už potrebná aj spolupráca samosprávy.

Iba ten, kto nič nerobí, nič nepokazí

Vzniknutý Cech architektov Bardejova je lokálne združenie založené na profesnom princípe, združujúce architektov v meste. Hlavnými cieľmi združenia je hájiť profesijné záujmy členov. Cech zároveň mieni pozitívne vplývať na zdravý rozvoj mesta v oblasti architektúry a urbanizmu. Verím, že toto združenie bude hrať svoju úlohu aj ako platforma pre diskusie medzi členmi a ich odborný rast.

Cech architektov v Bardejove má však svoju opodstatnenosť aj vzhľadom na stavebné aktivity v meste, ktoré často

„Okrem kvalitných riešení sa dosiahne aj potrebná podpora miestnej ekonomiky a lokálnych firiem“

Miloslav Olejár

vyvolávajú medzi občanmi (o to viac medzi odborníkmi) pochybnosti a diskusie o vhodnosti ich riešenia.

K takýmto stavbám určite patril protipovodňový múr rieky Topľa, obchodný dom Tesco na mieste bývalých kasární, prevedenie Juhozápadného cestného obchvatu predovšetkým v súvislosti s prepojením na časť Mihalov, nedokončený objekt Xawax centra na ulici Dlhý rad. Problematických miest v meste, aj keď o čosi menších rozmerov, je však omnoho viac. Nie je však účelom tohto príspevku poukazovať na problematické miesta v meste.

V Bardejove sa udialo i mnoho pozitívneho v investičnej výstavbe a je nepopierateľné, že mesto sa stavebne rozvíja. Budujú sa kruhové objazdy, zrekonštruovalo sa historické jadro, pokračuje sa v rekonštrukcii hradobného opevnenia, vybudovala sa fontána v Promenádnom parku, ako aj úprava Dlhého radu. Všetko to je potrebné oceniť. Ako sa hovorí, "iba ten, kto nič nerobí, nič nepokazí".

Ponúknuť pomocnú ruku

Na čo je však potrebné poukázať je to, že v dobe veľkého investičného rozvoja sa tieto akcie realizujú bez dohľadu koordinujúceho interného mestského architekta. Práve tu môže Cech Architektov ponúknuť pomocnú ruku

aj samospráve a hľadať formu, ako čiastočne neutralizovať absenciu hlavného architekta mesta.

Som rád, že v predchádzajúcom období prebehlo predbežné neformálne stretnutie na úrovni primátora a viceprimátora mesta, ktoré naznačilo možnosti spolupráce s Cechom architektov. Výsledkom toho bolo aj nominovanie zástupcu Cechu architektov Bardejova do komisie výstavby a územného rozvoja mesta pri Mestskom zastupiteľstve. Je predpoklad, že ak dobrá vôľa na obidvoch stranách bude pretrvávajúť, nájdu sa aj ďalšie spôsoby, ako využiť ochotu architektov byť samospráve nápomocní v prospech pozitívneho územného rozvoja nášho mesta.

Na zakladajúcich stretnutiach Cechu v diskusiách zazneli názory na vhodnosť riešiť plánovanú výstavbu v Bardejove formou architektonických súťaží, ktoré prinesú plejádu riešení a možnosť vybrať to najvhodnejšie pre dané územie. Rovnakým spôsobom by sa malo pristupovať k zadávaniu verejných zákaziek.

Väčšina architektov podporuje väčšie zapojenie bardejovskej verejnosti pri riešení a navrhovaní verejných priestorov. Cech architektov sa bude usilovať o dramatické zväčšenie podielu miestnych architektov pri ich realizácii miestnych verejných zákaziek. Okrem kvalitných riešení sa tým dosiahne aj potrebná podpora miestnej ekonomiky a lokálnych firiem.

Som rád, že som mohol byť jeden z viacerých architektov v meste, ktorí stáli pri myšlienke a zrode tohto profesijného záujmového združenia. Bude v prospech nie len architektov, ale rovnako aj pre mesto samotné.

 Miloslav Olejár

ROZHODNITE O SILVESTROVSKOM PROGRAME

Pred rokom sme v spolupráci s Mestom Bardejov po prvýkrát zorganizovali anketu, v ktorej mohli samotní Bardejovčania rozhodnúť o kapelách, ktoré vystúpili v posledný deň roka na pódiu priamo na Radničnom námestí. V roku 2015 sa do ankety, ktorá prebiehala na spravodajskom portáli www.ahojbardejov.sk, zapojilo viac ako 1400 občanov. Aj tento rok o dvoch kapelách bude môcť rozhodnúť široká verejnosť. Hlasovanie sa uskutoční v druhej polovici mesiaca november. Na webe nájdete anketu s desiatkou kapiel či spevákov a okrem hlasovania prostredníctvom internetu budete môcť svojho favorita napísať na tento ústrižok, vystrihnúť ho a v obálke s označením Silvester 2016 odniesť na podateľňu Mestského úradu v Bardejove do 30.11.2016.

ANKETA

Tu napíšte názov kapely, ktorú by ste uvítali na pódiu počas Silvestra

VECI SA DAJÚ RIEŠIŤ SMEROM DOPREDU S POHĽADOM DO BUDÚCNOSTI

Mestá sú tvorené ľuďmi a pre ľudí. Akú úlohu môžu hrať občania mesta pri jeho tvorbe a aké predstavy majú o svojom meste? Aké výzvy a problémy čakajú Bardejov v budúcnosti?

Aj na tieto otázky sa zamerala lokálna konferencia Vízie pre Bardejov, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Hrukej bašty ešte v závere augusta pod záštitou viceprimátora Vladimíra Savčinského.

Trojdnňový program odštartoval inšpiratívny hosť, primátor Trenčína Richard Rybníček. Hovoril o procese územného spracovania v meste Trenčín, kde sa v roku 2014 uskutočnila medzinárodná urbanistická súťaž Trenčín – mesto na rieke. V Bardejove sa podielil o svoje skúsenosti s územným plánovaním a predstavil svoju víziu spravovania mesta.

V prostredný deň konferencie sa slova ujal organizátor Miloslav Olejár, ktorý hovoril o územnom plánovaní mesta Bardejov, o odpadovom hospodárstve informoval Alex Starinský. Význam zelenej infraštruktúry v sídlach prezentoval Peter Demčko, o stave občianskej spoločnosti hovoril Jozef Jarina. Adam Dzamba predstavil občiansku participáciu v procese tvorby verejných priestorov.

Posledný deň patril téme Mesto a voda. Michal Kravčík prítomných občanov zaujal, keď hovoril o udržaní vody v krajine, Martina Paulíková prezentovala rieky ako súčasť živých miest. Peter Beleš informoval o úpravách vodných tokov a ich dopadov na ichťofaunu. Viera Tipulová a Ľubomír Augustínsky prezentovali alternatívnu protipovodňovú ochranu rieky Topľa. Zároveň na konferencii boli prezentované aj tri architektonicko – urbanistické riešenia revitalizácie rieky Topľa. Všetky tri boli vystavené a dve z nich boli aj odprezentované. Prezentácie sa

Konferencia sa uskutočnila v Hrukej bašte

zúčastnil aj architektonický ateliér A-typ (architekt Vladimír Kačala a architektka Romana Mlynáriková).

Lokálna konferencia Vízie pre Bardejov bola určená hlavne širokej verejnosti a poslancom mestského zastupiteľstva. „Minuloročná konferencia sa niesla v téme územného plánovania, chceli sme do určitej miery nadviazať práve na tú minuloročnú, kde bol spomenutý príklad z Trenčína, takisto aj význam pána Rybníčka pri týchto procesoch v tomto plánovaní. Preto sme tieto veci chceli počuť aj z pohľadu koordinátora, na pozícii primátora. Bolo to veľmi zaujímavé a inšpiratívne vystúpenie,“ povedal organizátor vízie Miloslav Olejár.

Cieľom bolo zapojiť verejnosť do tvorby mesta a napomôcť vytvoreniu dialógu medzi aktívnymi občanmi a samosprávou mesta. Diskusia je totiž často tým najlepším nástrojom demokracie pri hľadaní najvhodnejších riešení. „Chceli sme dať priestor aj miestnym odborníkom z rôznych oblastí. Mali sme témy, ktoré súviseli s územným plánovaním, napríklad

zeleň, odpady, územné plánovanie, ale aj participácia miestnych ľudí. Na záver konferencie sme zvolili tému, ktorá je pre mesto Bardejov aktuálna skrz protipovodňového opatrenia,“ predstavil aj tretí deň M. Olejár. „Mali sme troch významných, aktívnych odborníkov z tejto oblasti. Počúvali sme, ako sa dajú veci riešiť smerom dopredu s pohľadom do budúcnosti a aké princípy sa pri tom dajú využiť. Nielen v oblasti samotného protipovodňového múru, ale pozreli sme sa to na komplexnejšie.“

Organizátori zo združenia bardejovizie.sk pripravujú z celej konferencie aj výstup, písomný i audiovizuálny. Pozvánky dostali aj všetci poslanci, no účasť zástupcov občanov vysoká nebola. „Mali sme pocit, že ich to môže zaujať, je to o meste, o plánovaní. Potešilo by nás, ak by bolo viac poslancov, predsa viac hláv, viac rozumu, väčšia diskusia. Veríme však, že na treťom ročníku konferencie záujem stupne a budeme diskutovať aj s poslancami,“ dodal M. Olejár.

INŠPIRATÍVNY AJ BARDEJOV

O procese územného spravovania mesta Trenčín hovoril hneď v prvý deň Richard Rybníček. V krajine, kde sa dlhodobo zo strany samosprávy organizuje iba niekoľko architektonických súťaží ročne, sa mesto Trenčín podujalo zorganizovať medzinárodnú urbanistickú súťaž Trenčín – mesto na rieke. Na konferencii v Bardejove sa s návštevníkmi podielil o svoje skúsenosti s územným plánovaním a predstavil svoju víziu spravovania mesta. „Som naozaj vďačný, že si ľudia v Bardejove všimli projekt Trenčín Si Ty a pozvali ma, ako primátora, odprezentovať tento projekt, ktorý v prvom rade pripravili

odborníci, ktorí rozumejú urbanizmu a architektúre. Väčšinou neexistuje silná politická podpora zo strany primátora a vedenia mesta, preto sa odborníkom na tieto témy pracuje ťažšie a v tomto prípade vyhráva práve politika nad odbornosťou,“ prezradil R. Rybníček a uviedol, že v Bardejove ako politik predstavuje tento projekt vôbec prvýkrát.

Na konferencii ďalej informoval, že osobne ho inšpirovalo aj mesto na severovýchode Slovenska. „Bardejov je krásne historické mesto, má nádherne zrekonštruované centrum mesta a má aj celkom dobre

prepracovaný marketing a prezentáciu svojho mesta v zahraničí. Myslím si, že má aj veľa turistov a je to aj veľmi známe mesto. Z tohto pohľadu si myslím, že predať sa v konkurencii mnohých miest v Európe, kde je veľa krásnych miest, nie je jednoduché. Práve v tomto smere je pre mňa Bardejov inšpirujúci. Dokáže svoju históriu prezentovať tak, že tu má dost turistov, aspoň čo mám informácie. Je to veľmi obľúbená turistická destinácia pre mnohých ľudí a práve tým je Bardejov výnimočný,“ dodal Rybníček.

ODBORNÍK NA MARGO PROTIPOVODŇOVÉHO MÚRU: NEOČAKÁVAL SOM, ŽE JE TO AŽ TAK ZLÉ

Michal Kravčík je vyštudovaný vodohospodár pôsobiaci v treťom sektore. Je spoluzakladateľom a predsedom mimovládnej organizácie Ľudia a voda. Je známy svojimi alternatívnymi koncepciami týkajúcimi sa problematikou povodní a sucha, ozdravovania klímy a klimatickej stability. V roku 1999 bol odmenený Goldmanovou environmentálnou cenou, ktorá je považovaná za obdobu pre Nobelovu cenu v oblasti životného prostredia.

V Bardejove hovoril o udržaní vody v krajine a vyjadril sa aj k tému protipovodňového múru na rieke Topľa.

„Na konferencii som ponúkol niektoré riešenia a poznania, ako sa správa vodný cyklus nielen na lokálnej úrovni v rámci Bardejova, ale aj v súvislosti s okolitým prostredím, hlavne s oblasťou pohoria Čergov a ďalších priľahlých zón. Z toho vyplýva, že pokračovaním nezmyselných trendov vysušovania krajiny sa zvyšuje riziko prívalových dažďov a ťažkých extrémnych prívalových dažďov, ktoré spúšťajú bleskové povodne. Toto je veľmi nebezpečné. Druhá vec sú technické riešenia, ktoré sú zafinancované a vyzerá, že sú viac problémové ako dokážeme vnímať. Taktiež sú veľmi nebezpečné z hľadiska ochrany pred povodňami pre mesto Bardejov,“ uviedol na začiatok rozhovoru Michal Kravčík.

Pozreli ste si aj protipovodňové opatrenia na rieke Topľa – aké dojmy ste si odniesli? „Neočakával som, že je to až tak zlé. Myslel som si, že problém je skôr vizuálny, ale keď som prešiel celý úsek okolo múru nárekov, tak som zistil, že technické riešenie v podstate prináša veľmi vážne riziko z hľadiska možného zatopenia nielen priľahlých častí, ale následky môžu byť

Michal Kravčík hovoril o vode v meste

Protipovodňový múr a most Pod Vinbargom

aj podstatne drastickejšie. Jedna vec je rast extrémov, ktoré vznikajú v pohorí Čergova a v ďalších oblastiach, no druhá vec je vlastne to technické riešenie, ktoré spôsobuje veľmi veľké riziko na tom premostení Pod Vinbargom, lebo prietochný

„Keď ľudia vo svete začali takto rozmýšľať, zóny sa stali atraktívnejšie a ceny pozemkov vzrástli dvojnásobne až trojnásobne“

Michal Kravčík

profil je menší ako múr, to znamená, že tí, ktorí to navrhovali, nedomysleli ten koncept. Prietochný profil je oveľa menší a keď bolo potrebné na takú vysokú vodu na rieke budovať múr, tak potom ten most sa stáva prekážkou a môže spôsobiť veľmi vážnu katastrofu pre zatopenie,“ vysvetľuje problematický múr M. Kravčík.

Dažďová voda je drahá

Na konferencii ďalej Kravčík spomínal, že filozofiu je zadržiavať vodu v území a samozrejme aj v meste. Aké možnosti na zadržiavanie vody sú v Bardejove? „Pre mňa je nepochopením práve to, že mesto malo schválené z úradu vlády projekt za milión eur na manažment dažďových vôd vo vnútorných častiach mesta. Odhadujem, že ročne občania a aj mesto platia okolo dvoch miliónov eur

za odkanalizovanie dažďovej vody a tá je tiež vážnym problémom, lebo keď pozrieme aj na samotnú úpravu okolo rieky Topľa a na príľahlé ulice, tak to je tak riešené, že budú vyplavené z vnútorných vôd pri intenzívnych dažďoch. To znamená, že je veľmi dôležité riešiť celý koncept, aj v nadväznosti na to, aby sa znížili poplatky za odkanalizovanie dažďovej vody a zároveň by sa využila na ozdravenie klímy.

Voda z každého domu, z každej ulice, z každého priestoru môže ostať vo verejnej zeleni. Dobrým príkladom je pekný priestor okolo hradieb, kde kedysi bola vodná priekopa z hľadiska bezpečnosti mesta. Je to tiež úžasný priestor, kde sa môžu zbierať dažďové vody a ktoré nemusia prispievať k povodňovej situácii smerom na Východoslovenskú nížinu. Tento koncept by malo mesto riešiť aj kvôli tomu, že prichádzajú ďalšie extrémne výkyvy počasia a extrémne horúčavy. S tým súvisí práve to, aby sme zadržali vodu v meste, aby sme zvýšili výpar a z toho by sme ochladzovali prostredie. Bolo by čistejšie ovzdušie, naše deti by mohli dýchať zdravší vzduch,“ dodal odborník na vodohospodárstvo Michal Kravčík.

K tejto téme (i k iným, ktoré odzneli na konferencii) sa vrátíme v ďalšom čísle, v ktorom budeme prezentovať aj stanovisko mestského úradu k protipovodňovým úpravám na rieke Topľa.

red

SPOLUPRÁCA S POĽSKÝMI MESTAMI KRYNICA A GORLICE

Riaditeľ PSD v Bardejove Marcel Tribus

Mesto Bardejov má dlhoročnú a veľmi dobrú spoluprácu s dvoma prihraničnými poľskými mestami Krynica a Gorlice. Otvorením nových poľsko – slovenských hraničných priechodov v Becherove (smer na Gorlice) a v Kurove (smer na Krynica) sa výrazne zvýšila možnosť spolupráce medzi mestami, miestnymi inštitúciami, spoločnosťami a záujmovými združeniami, ale i podmienky pre návštevníkov a turistov z oboch strán spoločnej hranice.

História tohto regiónu ukázala, že storočia najväčšej slávy v dobe stredoveku boli vybudované na intenzívnej obchodnej

výmene medzi baltickou oblasťou na jednej strane a čiernomorskou a jadranskou oblasťou na strane druhej. Stará tzv. Jantárová cesta prekonávala Karpaty v jej najnižšej časti, teda v miestach, kde sa nachádzajú Bardejov, Krynica a Gorlice.

Bardejov patril k najbohatším

Bardejov bol v XV. a v XVI. storočí jedným z najbohatších miest v Rakúsko – Uhorskej monarchii práve vďaka spolupráci a obchodu s poľskými mestami. Nasledujúce storočia vojen a epidémií boli obdobím, kedy úloha politických hraníc, ako bariéry rozvoja dramaticky vzrástla, čo prinieslo regiónu úpadok.

V novodobej histórii sa veľmi dobrá spolupráca troch prihraničných miest pretavila v roku 1999 do zmluvných podôb s mestami Gorlice a Krynica. Mestské zastupiteľstvá partnerských miest sa v nich dohodli rozvíjať priateľské vzťahy, rozvíjať spoločenské, humanitné, kultúrne a športové väzby, zabezpečovať vzájomnú propagáciu, uskutočňovať výmenu návštev predstaviteľov miest a odborníkov

v rôznych oblastiach obojstranných záujmov, podporovať priateľskú spoluprácu škôl, športových klubov, mládežníckych umeleckých súborov a turistických skupín, podporovať spoluprácu v oblasti obchodu, služieb, výroby či turistického ruchu. Podpisom zmlúv sa partnerské vzťahy s oboma mestami dostali na kvalitatívne vyššiu úroveň.

Projekt výstavby Poľsko – slovenského domu bol spolufinancovaný Európskou úniou v rámci PROGRAMU INICIATÍVY SPOLOČENSTVA INTERREG III A POĽSKO – SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Je úplne prirodzené, že partnermi žiadateľa – Mesta Bardejov v predložennom projekte, boli práve jeho dve partnerské mestá pohraničného poľského regiónu – Gmina Krynica-Zdrój a Mesto Gorlice. Predložený projekt bol

projektom komplementárny, tzn., že partneri žiadateľa pripravili obdobný projekt v rovnakom čase a s podobnými cieľmi a aktivitami pod názvom „Rozvoj regiónu hranicného cez spoločnú promócie i budovu Domu Poľsko-Słowackiego w Czzyrnej“ a „Rozwój regionu granicznego przez wspólna promócie i budowe Domu Poľsko-Słowackiego w Gorlicach“.

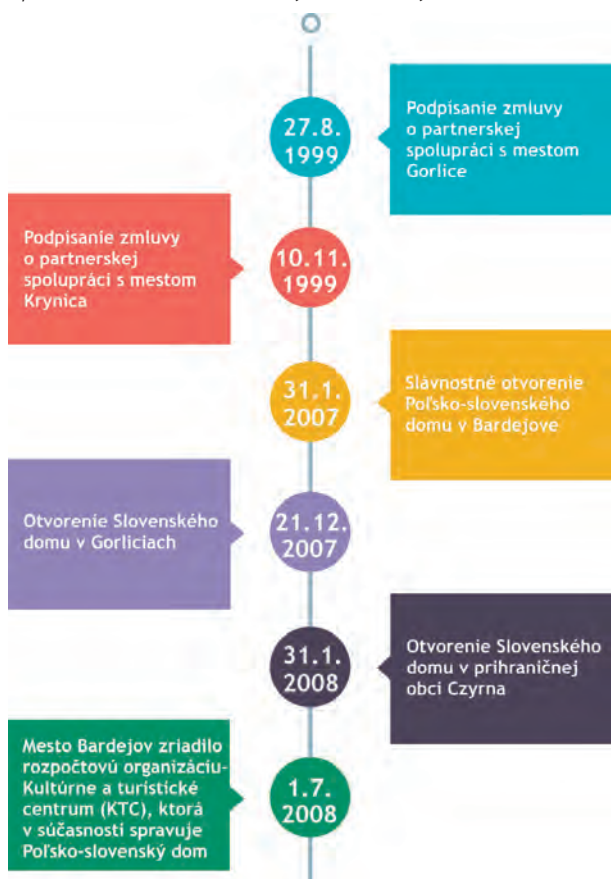
Desať rokov pôsobenia

Poľsko-slovenský dom v Bardejove od svojho založenia zorganizoval vo svojich priestoroch, ale aj mimo nich, vyše 300 rôznych kultúrno – spoločenských podujatí, seminárov a výstav. Slúži ako miesto pre nadväzovanie vzájomných kontaktov medzi Poliakmi a Slovákmi, ktorí si tu počas spoločných podujatí a stretnutí vymieňajú skúsenosti a znalosti z rôznych odborov. Okrem toho v rámci spolupráce a spoluorganizovaní výstav a podujatí v Poľsku prispieva k propagácii Bardejova, ako aj okolitého regiónu. Dnes slúži nielen pre spoluprácu s poľskými partnermi, ale aj s partnermi z celej Európy, ale aj mimo nej.

Výstavy v Poľsku

V rámci osemročnej správy Poľsko-slovenského domu a organizovania aktivít doma aj v zahraničí nadviazalo KTC Bardejov spoluprácu s desiatkami organizácií a množstvom umelcov, hlavne v susednom Poľsku. Skúsenosti a kontakty z tejto spolupráce sa snaží využívať nielen na sprostredkovanie výstav a vystúpení našich umelcov v zahraničí, ale hlavne pre propagáciu nášho krásneho mesta.

Marcel Tribus, riaditeľ KTC

S JURAJOM BOCHŇOM O OSVETOVOM STREDISKU

Hornošarišské osvetové stredisko (HOS) má v Bardejove šesťdesiattriročnú históriu. Počas tohto obdobia významne prispelo ku kultúrnemu a spoločenskému rozvoju Horného Šariša. Každoročne si na svoje konto pripíše viac ako sto zorganizovaných kultúrnych podujatí.

Takto môže pomáhať pri prevencii, realizácii projektov pre mládež či v dobrovoľníctve. HOS je rozpočtovou organizáciou, pričom rozpočet je určený na základnú prevádzku organizácie a budov, ktoré spravuje. Všetky podujatia sú realizované z grantových prostriedkov. Postupne sa HOS vyprofilovalo ako moderný osvetový dom s dôstojnými podmienkami pre záujmovú umeleckú činnosť a skúseným kolektívom.

„Myslím si, že v rámci svojich možností, sme schopní flexibilne reagovať na potreby obyvateľov Prešovského kraja aj Bardejova, kde pôsobíme. Ale HOS je hlavne zodpovedným partnerom všetkých organizácií, s ktorými spolupracujeme. Počnúc Policajným zborom SR, cez obce v okrese, občianske združenia, až po projektových partnerov v zahraničí, ktorých máme v šiestich krajinách Európy. Vytvárame kvalitné projekty s dlhodobou udržateľnosťou a to je dôvod úspešnosti pri schvaľovaní. Je to aj kvalitným tímom ľudí, ktorí vedia písať projekty a zároveň ich realizovať,“ hovorí riaditeľ Juraj Bochňa, ktorému sme položili niekoľko otázok.

Základným pilierom činnosti HOS je práca v regióne. Ako vyzerá v praxi a s kým spolupracujete?

Pomáhame obciam pri organizovaní kultúrnych podujatí, pri vytváraní dramaturgie a celkového charakteru kultúrnych podujatí v okrese tak, aby boli žánrovo vyvážené. Vytvárame tiež podmienky pre rozvoj a prácu folklórnych skupín, remeselníkov, výtvarníkov, fotografov, šachistov a podobne. Každý mesiac otvárame novú výstavu vo veľkej galérii a od septembra aj v galérii v klenbových pivniciach, kde vystavujú naši fotografi. Súčasťou tohto úseku sú aj tvorivé dielne, kde sa môžu deti naučiť pracovať s rôznymi materiálmi a vyrábať tak malé umelecké diela. Tento rok sme po prvýkrát vytvorili aj tvorivé dielne na výrobu hudobných nástrojov, či bábok pre bábkové divadlo, čo sa stretlo s priaznivým ohlasom.

Pre koho sú vaše podujatia určené?

Cieľom HOS je vytvárať podujatia rodinného typu, najčastejšie aj s výchovným charakterom. Snažíme sa osloviť všetky vekové skupiny a výsledky

HOS zorganizovalo aj zaujímavé podujatie Biely odkaz. Námestie sa odelo do biela

návštevnosti hovoria o tom, že sa nám to darí. Podujatia ako Valali v mesce, Biely odkaz, Dožinkové slávnosti, Deň rodiny, Bardejovský drabiňak, Cyrilometodské slávnosti či Vianočný jarmok remesiel sa stali značkou, ktorú už v regióne pozná azda každý a vďaka kvalitnej príprave si našli svojich návštevníkov.

„Je našou povinnosťou presadzovať podporu domácich umelcov“

Juraj Bochňa

V galérii HOS organizujete mnohé výstavy, podľa akého kľúča vyberáte autorov?

V našej galérii sa prezentujú v prvom rade neprofesionálni umelci. To je našim prvoradým poslaním, podporovať umelcov v ich začiatkoch, motivovať ich, poskytnúť im priestor a vytvárať podmienky na rozvoj ich talentu. To tiež zahŕňa vytvárať im možnosti na ďalšie vzdelávanie a prezentovanie ich práce. Prinášame rôzne tvorivé dielne, ktoré ich majú motivovať k práci a tiež ich vzdelávať. Rovnako sme však priniesli viacero experimentálnych výstav, ktoré mali ohlas nie len na Slovensku, ale aj vo svete. Výstava ľubostných listov mala celosvetovú premiéru práve u nás a nadväzujúce tematické výstavy sa tešili tiež veľkému záujmu návštevníkov.

HOS sa venuje hlavne kultúre a vzdelávaniu. Ako vy osobne vnímate kultúru v Bardejove?

Bardejov je jedinečné mesto svojou

históriou a pamiatkami a to mu dáva obrovský potenciál aj v kultúrnej oblasti. V prvom rade preto musíme podstatne viac spolupracovať. Viacero organizácií nie je na škodu, jedna by nemala šancu obsiahnuť široké kultúrne spektrum ani obsahovo, ani personálne. Veľmi si cením dobrú spoluprácu s nimi a myslím si, že naše vzťahy s mestom Bardejov sú nadštandardné. Nakoniec, je to vidieť aj na aktuálnej ponuke našich autorských projektov, veď „Valali v mesce“, či „Bardejovský drabiňak“ sa už stali súčasťou kultúrnych kalendárov. Je tiež potrebné spomenúť spoluprácu s občianskymi združeniami, ktoré majú rovnako veľa dočinenia s kultúrou a som veľmi rád, že sa nám konečne podarilo presadiť líniu, v ktorej dáva aj mesto viac priestoru domácej, najmä hudobnej scéne. Podľa mňa je práve toto najväčším prínosom spolupráce.

Musíme si uvedomiť, že dovážaný program je pri okresaných rozpočtoch jednoducho neporovnateľne drahší, ale hlavne, kultúra to nie je len ponuka pre diváka. Je to aj podpora ľudí, ktorí ju chcú tvoriť a je to aj umenie. Je našou povinnosťou presadzovať podporu domácich umelcov. Akonáhle sa totiž rozbahnú a dosiahnu aspoň poloprofesionálnu úroveň, stonásobne sa nám to vráti tým, že oni podporia naše dramaturgické plány a budú propagovať vo svete región, odkiaľ pochádzajú. Nehovoriac o pomoci občianskym združeniam a neformálnym skupinám, alebo aj obciam v regióne pri písaní projektov, či organizovaní podujatí. Pomoc jednému zaničenému človeku v regióne častokrát znamená viac, ako mnohotisícový projekt, ktorého zmysel je niekedy na zväzanie.

red

KULTÚRA NEMÁ PRACOVNÚ DOBU OD ÔSMEJ DO ŠTVRTEJ

Ján Marhuľík sa venuje aj fotografovaniu

Ján Marhuľík sa narodil v Levoči. Od roku 1976 pôsobil v Bardejove najprv ako učiteľ, neskôr dlhé roky ako riaditeľ ľudovej školy umenia. Následne bol vedúcim oddelenia kultúry na Mestskom úrade v Bardejove. Prinášame vám druhú časť z rozsiahleho rozhovoru.

Pamätáte si vás tiež činného na Oddelení kultúry na Mestskom úrade.

Posledná časť môjho profesného života bola na Mestskom úrade na oddelení kultúry. Mestský úrad je predovšetkým „úrad.“ Oddelenie kultúry by malo byť úradovňou. Nám tu v meste ale neostala inštitúcia, po zrušení Mestského kultúrneho strediska, ktorá by robila výkonnú kultúru. Oddelenie kultúry, ako bolo koncipované, malo svoju výhodu aj nevýhodu. V rokovaniach na rozličných pozíciách vystupovala ako hodnoverná mestská inštitúcia.

Na druhej strane to stále bolo o tom, že to bol úrad. Číže od ôsmej do štvrtej úradníčite. Vydávate povolenia, odpovedáte na poštu, pripravujete materiály na rokovanie komisii MsZ, na zasadnutia MsR a MsZ, zabezpečujete prijatia vzácných hostí, sobáše, rôzne stretnutia. Kultúra však nemá pracovnú dobu od ôsmej do štvrtej. Dokázali sme urobiť hybrid aj za tu cenu, že veľa nadčasovo išlo na "oltár vlasti". Neskôr sme si vymohli premenlivú pracovnú dobu. Aj tak však ostávalo veľa, čo sa nevošlo do plateného pracovného času.

Myslím si, že v živej kultúre sa ani ináč nedá. Teda, ak sa robí ako poslanie a nie ako zamestnanie. Bonusom kultúrneho pracovníka je najmä spokojnosť s vydareným podujatím, ktorá sa dotýka návštevníka i realizátora.

Spomenuli ste Mestské kultúrne stredisko. Prečo bolo zrušené?

Bolo to racionalizačné opatrenie. Mestské kultúrne stredisko zamestnávalo veľký počet ľudí a bola potreba aj niečo kumulovať. Prišli nové podmienky a nové vízie. Stredisko sa etablovalo na šesť – sedem ľudí. Bolo to zaujímavé obdobie, ktoré kreovalo, ale aj mnoho vecí odpíliť. Bol možno potrebný väčší časový odstup. Nebolo všetko zlé. Boli mnohé veci, ktoré nám dnes chýbajú. Mestské kultúrne stredisko malo svoje dielne s vlastnými výtvarníkmi. Robila sa aj propagácia. Neskôr to bolo nahradené agentúrami.

„Videli ste v poslednej dobe ísť chlapca na rande s kvetinou?“

Ján Marhuľík

Kultúrne akcie sa vytvárajú aj mimo, nazvime to, oficiálnych štruktúr. Vedeli by ste si predstaviť financovanie aj alternatívnej kultúry?

Určite áno. Tu by sme však narazili na problém, čo považovať za vhodné podpory. Ja budem vždy propagovať hodnoty, ktoré sú estetické navonok a vnútorne. Preto napr. za môjho pôsobenia nedostali možnosť prostredníctvom oddelenia kultúry účinkovať skupiny ako Kontrafakt či im podobné. Vyslúžili sme si všakovaké onálepkovania od mladých, chtivých po módnosti a „originálnosti“. Organové dni doteraz dostávali podporu z kultúrneho programu Pro-Slovakia, teraz sa to od Ministerstva kultúry odčlenilo. Faktom je, že toho roku na medzinárodnej festival európskej úrovne nebola priznaná žiadna podpora. Je to festival,

ktorý ma renomé, tradíciu. Teraz sa podporí nejaká alternatívna kultúra. Možno je teraz módna, nevravím, že ju netreba. Tu mám však pochybnosti, či rozhodovanie bolo správne.

Keď sa pozeráte do budúcnosti, čo vidíte v súvislosti s kultúrou v Bardejove?

Vidím kultúrny stánok, ktorý by bol prispôsobený na rôzne žánre od tanca, baletu po divadlo. A ešte veľa výstavných priestorov. Máme tu výborné fotografické združenia, organizujú sa maliarske plenéry, sochárske sympózia. Verím, že to ešte zažijem a prídem tam na koncert v smokingu. Na druhej strane vravím, netreba všetko zvalovať na priestory a donekonečna opakovane frflať, že sa tu nič nedeje. Som alergický na podobné vyjadrenia. Áno, rozšíril by sa diapazón možností. Uľahčilo by sa usporadúvať rôznorodejšie tvorivé počiny. Zabudli sme snáď ako sa kalí charakter? V akých podmienkach vyrastajú najodolnejšie stromy?

Ako by ste zosumarizovali tému kultúry, čo je pre nej dôležité?

Kultúra a umenie by mali robiť ľuďom lepším, povznášať. Mala by vyvažovať stres a náhlenie. Kultúra má funkciu výchovnú i poznávaciu. Ja ju nechápem ako niečo samoúčelné. Som za rozlišovanie kultúry, spoločenskej zábavy a umenia. Umeniu nemôže rozumieť každý a nie je pre každého, bez toho, aby som sa chcel niekoho dotknúť. Ku kráse, esteticku, kultúre či umeniu, treba vychovávať. Preto ako učiteľ nie som za zredukovanie hudobnej výchovy, ale ani telesnej výchovy. Osobne si myslím, že kultúry nebude nikdy dosť. Kultúra je aj to, ako idete na rande, ako viete vyjadriť náklonnosť k milovanej osobe, či prinesiete dievčaťu kvetinu. Len tak na margo: Videli ste v poslednej dobe ísť chlapca na rande s kvetinou?

Hovoríte o kultúrnom prejave aj v bežnom živote?

Áno, to je kultúra obliekania, to je kultúra stolovania. Hovorím o kultúre v tom najširšom slova zmysle. Aj o kultúre životného prostredia. Prečo musí mestský úrad riešiť denne divoké skládky. To je priam barbarstvo, ak niekto vyvezie stavebný odpad po prerábke domu napríklad smerom na Mihal'ov. Veď niekto to musí po ňom odpratať. V najširšom slova zmysle kultúra je vzťah a prejav človeka ku človeku, k hodnotám, ktoré niekto vytvoril, aby nás poučil, pobavil, urobil vnímavejším, poučiteľnejším a v konečnom dôsledku aj lepším.

red

Predajňa s cukrárskymi potrebami a pomôckami

Zaoberáme sa predajom cukrárskych potrieb a jedlou tlačou.
Na želanie vám vytlačíme obrázok
podľa vašich želaní alebo fotku na jedlú oblatku či na fondán.
Vyzdvihnúť si ju môžete u nás, poštovné neplatíte!

V kamennej predajni nájdete všetko potrebné pre vaše výtvary. Prijímame objednávky na tovar, ktorý nie je sklado, prípadne vám zabezpečíme tovar podľa vašich potrieb. V predajni nájdete aj všetok základný tovar na pečenie a modelovanie, pasty, ozdoby, farby či gély svetoznámych značiek.

Otváracia doba:
PO - PIA 10.00 - 18.00

Ulica:
Hurbanova 15

AB013

MLADŠIE ŽIAČKY

rok nar. 2005 a mladšie

NÁBOR

HĽADÁME PRÁVE TEBA

čaká ťa skvelý kolektív-zážitky-tréningy
viac info na tel. **0904645385**

AB012

Rýchlo odkúpime Vašu nehnuteľnosť!

Profesionálne realitné služby
pod jednou strechou...

- **10 ročné skúsenosti** v poskytovaní realitných služieb na celom Slovensku
- Spolupráca s profesionálmi – naši **makléri** a **pobočky sú licencované** asociáciou NARKS
- Inzerovanie predávaných nehnuteľností na **slovenských** a **zahranických** portáloch
- Vyše **2 000 záujemcov o kúpu** nehnuteľností
- **Hypotekárni špecialisti** priamo u nás pre Vás
- Zabezpečenie **znaleckého posudku** pre banku
- Vypracovanie RZ, KZ, ZoBZ, NV a **právne poradenstvo** pri kúpe a predaji
- Účinný **marketing predaja** prostredníctvom vlastného marketingového oddelenia
- **Spolupráca** so všetkými serióznymi realitnými kancelármi
- **Stovky referencií** spokojných klientov

Sledujte si priebeh kúpy alebo predaja Vašej nehnuteľnosti ONLINE. Iba u nás!

Sme členom NARKS - Národná asociácia realitných kancelárií Slovenska.

Radničné námestie 2, Bardejov
Tel: **0917 500 250** alebo **0905 295 169**
E-mail: kontakt.bj@archeus.sk

Sledujte nás na **ARCHEUS reality Bardejov**

WWW.ARCHEUS.SK

SÚKROMNÉ GYMNÁZIUM

Ul. 29. augusta 4, 085 01 Bardejov

Ponúkame:

- denné 4 - ročné štúdium v odbore Gymnázium 7902 J

Poskytujeme:

- dôkladnú prípravu študentov na VŠ
- individuálny prístup s rešpektovaním osobnosti študenta
- moderné vyučovanie formou e-learningu a IKT
- príjemnú, tvorivú a partnerskú atmosféru v škole
- výučbu v málopočetných skupinách

Kontakt:

www.sgbj.sk

info@sgbj.sk

054/474 84 61

 Súkromné gymnázium, Bardejov

AB010

ÚSPEŠNÉ FIRMY VEDIA, S KÝM SA SPOLUPRACOVAŤ OPLATÍ

Ahoj Bardejovčanie

Spravodajský dvojmesačník distribuovaný do všetkých domácností a firiem v Bardejove a okolí.

Vydáva: Miloslav Olejár, Gorkého 14, 085 01 Bardejov

Registračné číslo MK SR: EV 5370/16.
ISSN 2453 - 8531

Náklad: 10 000 ks

Kontakt: noviny@ahojbardejov.sk
www.ahojbardejov.sk
www.bardejovczie.sk

Vydavateľ nezodpovedá za obsah a pravdivosť uverejnených inzerátov

a za prípadné spôsobené škody. Všetky práva, vrátane autorských, sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Rozmnožovanie častí alebo celku textov a fotografií akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom ale, aj v inom jazyku, je bez písomného súhlasu vydavateľa zakázané.

NAJLEPŠIA JAZYKOVÁ ŠKOLA SLOVENSKA 2013-2016

ŠTUDUJ U BREISKYCH!

SUPER UČITELIA, SUPER ŠTUDENTI, SUPER ŠKOLA!

ROZPRÁVAŤ SA NAUČÍTE LEN ROZPRÁVANÍM A U NÁS ROZPRÁVAŤ BUDETE

ANGLIČTINA
DIRECT METHOD FOR ENGLISH

FRANCÚZŠTINA
LA MÉTHODE DIRECTE DE FRANCAIS

NEMČINA
DIREKTES DEUTSCH

ŠPANIELČINA
ESPAÑOL DIRECTO

ZÁPIS

UKÁŽKOVÉ HODINY ZDARMA

6. a 7. december 2016

16.30 – 18.00

Inštitút cudzích jazykov, Jiráskova 12, Bardejov

zábavné dynamické hodiny **výsledky v krátkom čase** hovoríte od prvej hodiny **zbavíte sa strachu z rozprávania** malé skupiny **striedanie lektorov** simulované cudzojazyčné prostredie **online platforma na štúdium z pohodlia domova zdarma** hovoríte cudzím jazykom, nie o cudzom jazyku **dvaja americkí lektori** jeden polyglot učitelia, ktorých práca baví a cudzí jazyk **je ich koníčkom** spokojní študenti a učitelia vytvárajú pohodovú študijnú atmosféru **príďte si pozrieť ukážku hodiny vyučovanej priamou metódou** lepšie raz vidieť ako stokrát počuť

054-474 8286, 0907 976 822, 0948 633 844 WWW.ICJ-BARDEJOV.SK

AB009

ČERPACIA STANICA LPG - AUTOGAS - Vlastimil Hořpit

Najnižšia cena v meste

AKCIA 0,479 EUR/LITER

Otvorené každý deň

06.30 – 20.00

0908 340 172

- doplnky pre LPG
- výmena plynových fliaš
- doplnky pre plynové spotrebiče
- poradenstvo

Nájdete nás na Štefánikovej 70

(smer na Mokroluh, za Spojenou školou, oproti ČS Arkus)

AB011